

TÓBIÁS KRISZTIÁN

A mikulás rakétája

(részletek)

Az idő elmúlt
mondja a mikulás
volt
nincs
mostantól minden ugyanúgy marad
nekem valahogy rémisztőnek tűnik ez
hogyan az idő elmúlt
hogyan csak úgy el tud múlni
már az idő is
az idő is el tud múlni
mint a bárányhimlő
addig vakaródzunk
amíg elmúlik
az idővel is valahogy így vagyunk
csak valami halvány heg
marad utána
az idő elmúlt
mondja a mikulás
és neki el lehet hinni
ő már csak tudja
már csak a szakálla okán is
akinek ekkora fehér szakálla van
az tudhat valamit az időről
akár azt is
hogyan elmúlt
csak az a kérdés
hogyan mikor múlt el
mikortól számítódik az
amikor elmúlt az idő
hol az a pont
a szakasz vége
mert az lenne a legjobb
tudom nem kívánságműsor
de mégiscsak
az lenne a legjobb
ha mikuláskor múlt volna el
ha pont akkor amikor
kis izéket
csokit hoz a mikulás
mert akkor
anyunak sem kellene
hajnalban töltött káposztát göngyölgetnie
nem lenne ideges
ha nem göngyölgetne
és mindörökké tartanának
az ünnepek is.

•

Egyszer meg kéne nézni ezt a mikulást
megnézni mi van benne
a piros bunda alatt
a szakáll alatt
mi van benne a mikulásban
szét kéne szedni
mint a rádiót
színes kerámia-ellenállások
tekergő ezüst
cincsíkok
transzformátorok
vannak-e a mikulásban
pogácsa
mint a tanító néni táskájában
mi van benne a mikulásban
meg kéne nézni egyszer
van-e benne valami
vagy csak egy hatalmas lufi
rakétameghajtású zeppelin
az egész mikulás
vajon mi van benne
ha van benne valami
jó lenne megnézni
belesni a gomblyukon
a nyakkivágáson
vagy legalább csak fülelni
hátha ott csörög benne
a sok-sok csokigolyó.

•

A mikulás ma reggel meghalt
felébredt
megmosakodott
felöltözött
hátára vette puttonyát
és az udvaron magára szíjazta
hátirakétáját
most az egyszer
épp most az egyszer
nem nézte meg
nem tartott nagygenerált
nem nézte meg szelel-e
tiszt-e
nincs-e eltömődve
a fúvóka
épp most az egyszer nem nézte meg
most
amikor igen
amikor el volt tömődve
most
amikor az édes csokigolyó
lágyan beleolvadt
és megkötött

a fúvóka csövében
 magára szíjazta
 megnyomta a startgombot
 és ezer felé robbant a rakéta
 ezer felé robbant a mikulás
 szétszórta
 ezer felé
 a savanyúcukrot
 a csokigolyókat
 az egész falut szétszórta
 ezer meg millió felé
 repültek ezer felé
 a házak
 a gyerekek
 a töltött káposztával teli fazekak
 ezer meg millió felé repült
 minden
 ami a tegnapi világból
 az emlékeinkben maradt.

STURM LÁSZLÓ

Kemsei István laudációja

Kemsei István sokoldalú alkotó. Az életműből ezúttal az esszéíró és kritikust ünnepeľjűk. Ugyan a Kortársban főleg kritikáival van jelen, de azok valójában kis esszék. Azt vizsgálja egy-egy mű kapcsán, milyen beállítottsággal tudjuk legalábbis elviselni, lehetőleg szép reményűvé tenni az életűnt, együtt és külön-külön. A műből kiolvasott életmodelleket gyakran hosszabbítja meg az alkotó életvezetésének tanulságaival, állítja a művet a személyes emlékek fénytörésébe, amennyiben ismeri az alkotót. És ő sokakat ismer, része volt egy (vagy több) hőskornak, és most tanúja, őrzője az emlékezetnek. Azt lehet mondani, hogy barátja a magyar irodalom. A művekben is a társaságot keresi. Ezen méretnek meg a kritika tárgyai: alkalmasak-e a személyiség gazdagítására? Mindez nem lenne neki – és nekűnk – ilyen fontos, ha nem kísértené folyton az értelmetlenség abszurditása. Ám több benne a bizalom, mint a kétségbeesés, ezért jó érzéssel olvassuk írásait. Érezűk a kiegyensúlyozottság derűjét. Nagy szó ez mindig, de különösen évtizedeinkben, amikor számos író tévedt be a mindent lefokozni akarás egyoldalúságába. Kemsei írásai azt sugallják: igenis van még tétje a létezésűnknek, van választásűnk, tehát van erkölcs, és persze az irodalomnak is meg kell hogy legyen az erkölcsű.

Tudjuk, megvannak a veszélyei a személyes érintettségnek, az emlékezés lírájának. Nála mind ez nem siklatja tévűtra a szakszerűséget. Épp ellenkezűleg: kiteljesíti azt. És talán alkotói módszernek sem utolsó: megkímél a fárasztó okoskodásokról. Szinte csak az értelmezés jól átsűrt esszenciáját kapjuk, az irodalom élményszerű és életszerű örömét.

Végűl emlékezve Pista vadevezűs múltjára (és az ezt megörökítű remekművére, *A szederinda szemére*), mit is kívánhatnánk mást, mint amihez hasonlút annyi emlékkönyvbe rűttak már: evezz, evezz az irodalom és az élet tengerén!

KEMSEI ISTVÁN (1944) Budapest